

zaaknummer 2011 T 455

22 mei 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-Van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

1.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,
2.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,
3.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

De klaagschriften tegen aangeklaagden zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 november 2011. Op 12 december 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op de drie klaagschriften ingekomen van frater [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 26 april 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Berckel-Van der Rijken voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam] voornoemd.

2. De klachten

2.1. Klager verbleef in de periode 1963 tot 1968, derhalve van zijn elfde tot zijn zestiende levensjaar, in [instelling] in [plaats]. Daar is hij gedurende de eerste drie jaar seksueel misbruikt door achtereenvolgens de aangeklaagden sub 1, 2 en 3.

2.2. Aangeklaagde sub 1 was de frater van groep 2. Omdat klager - als gevolg van spanningen die voortkwamen uit de thuissituatie waaruit klager kwam - in bed plaste, wekte aangeklaagde sub 1 klager 's nachts één of meerdere malen om te gaan plassen. Klager slaapwandelde ook veel.

Klager herinnert zich een keer 's nachts wakker te zijn geworden. Hij bevond zich toen in de toiletgelegenheid. Aangeklaagde sub 1 had zijn hand vast en masturbeerde. Het geslacht van aangeklaagde sub 1 bevond zich vlakbij het gezicht van klager. Dit is één keer voorgekomen.

Aangeklaagde sub 2 was de frater van groep 3. Hij heeft klager een groot aantal malen gestraft door klager op diens ontblote achterwerk te slaan. Daarna moest klager, nog steeds met zijn broek naar beneden, met zijn gezicht tegen de muur gaan staan en de oefening van berouw opzeggen. Klager hoorde aangeklaagde dan snuiven en bewegen en heeft één keer gezien hoe deze zich dan aftrok.

Voorts heeft aangeklaagde sub 2 klager éénmaal in bad ruw ingezeept en vervolgens het geslachtsdeel van klager net zo lang betast tot deze klaarkwam.

Aangeklaagde sub 3 was de frater van groep 4. Klager kreeg van hem de taak om te helpen in de volière. Klager vond dat erg leuk. Het viel klager op dat aangeklaagde sub 3 vaak jongens op schoot nam. Tegen klager heeft hij meerdere malen 'opgereden'. Ook heeft klager gezien hoe aangeklaagde sub 3 zich in zijn nabijheid bevredigde.

2.3. Het misbruik heeft het leven van klager op negatieve wijze beïnvloed. Klager is, toen hij in groep 6 zat, om hem onbekende redenen van school gestuurd. Hij is toen in het circuit van hangjongeren, baldadigheid, drugs en drank beland en heeft vast gezeten

Klager heeft twee mislukte relaties gehad waaruit kinderen zijn geboren. Klager heeft het grootste deel van zijn leven niet gewerkt.

Klager wordt erg geraakt door de publiciteit rondom het misbruik in de Kerk. Hij draagt zijn verleden als een zware last met zich. Hij heeft lange tijd geleden aan psychische impotentie.

Het leven van klager heeft thans een positieve wending genomen. Hij heeft sinds twee jaar een nieuwe relatie, die goed verloopt.

2.4. Klager hoopt het verleden af te kunnen sluiten. Hij wil rust. Klager maakt aanspraak op een schadevergoeding, die hij wil aanwenden ten behoeve van zijn dochter.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor seksueel misbruik van klager door aangeklaagden, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk. Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 1

4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.4. In het onderhavige geval is de verklaring van klager ten aanzien van aangeklaagde sub 1 op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Daaruit kan naar het oordeel van de Klachtencommissie echter niet eenduidig worden afgeleid of klager per ongeluk getuige is geweest van het masturberen van aangeklaagde sub 1 of dat sprake was van seksueel misbruik, gericht op klager als bedoeld in het voornoemde artikel 1.3 van de Procedure. Voor het overige zijn ten aanzien van aangeklaagde sub 1, behoudens de zeer summiere melding van [naam] waarin wordt gesteld dat aangeklaagde sub 1 hem op seksuele wijze zou hebben gestreeld in de schaamstreek, geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen.

4.5. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld ten aanzien van aangeklaagde sub 1 onvoldoende bewijs is gevonden, zodat zij niet kan adviseren tot een gegrondverklaring van de klacht.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 2 en 3

4.6. Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager de aangeklaagden sub 2 en 3 verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen als hierna specifiek genoemd hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager door aangeklaagde sub 2 in bad in de schaamstreek is betast. Aangeklaagde sub 2 heeft dat gedaan tot klager klaarkwam. Dat is één keer gebeurd.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 3 acht de Klachtencommissie aannemelijk dat deze tegen klager heeft 'aangereden' en dat hij zichzelf voorts in de nabijheid van klager heeft bevredigd. Dat gebeurde gedurende ongeveer een jaar één à twee keer per week.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts is er ten aanzien van het gedrag van beide aangeklaagden steunbewijs in de vorm van de meldingen over seksueel misbruik door deze fraters van [naam] en [naam]. De melding van [naam] ziet op dezelfde wijze van misbruik door aangeklaagde sub 2 als die door klager is gesteld.

Daarnaast is er de door de Klachtencommissie op 3 januari 2012 gegrond verklaarde klacht van een andere klager tegen deze beide aangeklaagden in zaaknummer 2011T196.

4.7. De Klachtencommissie acht voorts voldoende aannemelijk dat klager door aangeklaagde sub 2 bij wijze van straf fysiek is mishandeld. De Klachtencommissie is echter van oordeel dat de mishandeling niet kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik als bedoeld in artikel 1.3 van de Procedure. De beoordeling daarvan behoort niet tot de bevoegdheid van de Klachtencommissie.

4.8. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden sub 2 en 3 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik door aangeklaagde sub 2 pas twaalf jaar oud en bij aanvang van het misbruik door aangeklaagde sub 3 dertien jaar. Aan aangeklaagden sub 2 en 3 was de zorg voor klager toevertrouwd. Zij hebben ten opzichte van klager misbruik gemaakt van hun machtspositie.

4.9. Gelet op het feit dat aangeklaagden sub 2 en 3 zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Overste] heeft daartoe een eerste stap gedaan door in de schriftelijke reactie en ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen en voorts door met klager in gesprek te gaan.

4.10. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van Fraters CMM de klacht tegen aangeklaagde sub 1 ongegrond te verklaren en de klacht tegen aangeklaagde sub 2 en 3 gegrond in voornoemde zin.

Dit advies is vastgesteld op 22 mei 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van Fraters CMM en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.